

wstała w 1673 r. na zlecenie ówczesnego biskupa Juana de Santo Mathia Sáeza de Mañosca y Murillo i wisi dziś w katedrze w Gwatemali. Innym przedstawieniem jest anonimowa kompozycja z klasztoru karmelitanek bosych Santa Teresa w Arequipie⁸⁰. W środkowym Peru, w katedrze w Ayacucho, na lewej ścianie prezbiterium umieszczono płótno dużych rozmiarów z przedstawieniem Eucharystii i Kościoła⁸¹. We wspomnianym już kościele w Huanquite w całym „cyklu” przedstawień alegorycznych związanych z tematem apoteozy eucharystii nie zabrakło także kompozycji wzorowanych na pracach Rubensa⁸².

Po zaprezentowaniu kilku typów alegorycznych kompozycji ukazujących tajemnicę Eucharystii można zapytać, co czyniło ten motyw popularnym oraz czemu służyły te symboliczne przedstawienia w miejscach tak odległych od siebie, jak Polska i Wicekrólestwo Peru? Można wymienić kilka argumentów uzasadniających to zjawisko.

Bez wątpienia czynnikiem najbardziej znaczącym był cały kontekst historyczny – po Soborze Trydenckim Kościół katolicki wyznaczył jeden kierunek nauki – bardzo ważną stała się indywidualna dewocja oraz kontakt Kościoła jako instytucji z wiernymi. Bardzo dużo pisze się o Ameryce jako obszarze misyjnym, nie budzi też najmniejszych wątpliwości, że sztuka służyła jako bardzo ważne narzędzie w dziele ewangelizacji, wspierając nauki przekazywane przez duchownych. Polski nikt nie traktował jako obszaru misyjnego, ale trzeba pamiętać, że kraj ten znajdował się na krańcach katolickiego świata, z jednej strony zagrożony był przez prawosławie, z drugiej zaś przez reformację. Choć sytuacja w obu państwach była odmienna, w jednym i drugim toczyła się walka o katolicyzm – w Peru była to walka o wprowadzenie nowej religii, w Polsce obrona przed zagrożeniem herezją. Środki służące celom ewangelizacji i re-ewangelizacji były podobne. Zobrazowanie malarskie tajemnic kościoła katolickiego służyło jako dodatkowe wyjaśnienie słów kapłanów, misterium sakramentów dzięki wizualizacji stawało się bardziej zrozumiałe. W Nowym Świecie przedstawienia sakramentów były czymś nowym, misjonarze starali się unaocznic Indianom prawdy Kościoła Katolickiego, wspierając się obrazem, w Polsce pojawiają się raczej jako głos w dyskusji na temat sakramentów,

⁸⁰ Oryginalnie obraz przeznaczony był do trzeciej katedry w Santiago, dziś znajduje się w katedrze w Gwatemali, przy południowym wejściu do świątyni; KÜGELGEN 2009: 1050.

⁸¹ W wydawnictwie Banco de Credito del Peru zatytułowanym *Ayacucho. San Juan de la frontera de Huamanga*, przy opisie katedry nie ma wzmianki na temat obrazów w prezbiterium. W katalogu dzieł malarskich zamieszczonym w aneksie książki znajduje się tylko zdjęcie płótna wiszącego na przeciwległej ścianie prezbiterium katedry z błędnie określoną lokalizacją – kościół La Merced w Ayacucho; GONZALEZ CARRE, URRUTIA CERUTI, LEVANO PEÑA 1997: 209–219; 334. Sztuka kolonialna regionu Ayacucho wymaga dokładniejszych badań.

⁸² RUIZ DE PARDO 2004: 26–33.